

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถ
ในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์และทักษะการผลิตผลงาน
การเขียน สำหรับครูในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน

THE DEVELOPMENT OF TRAINING CURRICULUM TO ENCHANCE WRITING INSTRUCTION ABILITY IN CREATIVE WRITING AND WRITING PRODUCING SKILL FOR TEACHERS OF THE OFFICE OF THE BASIC EDUCATION COMMISSION

วิภา ตันทุลพงษ์*

Wipa Tantulaphongse*

* นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

* Ph.D. Candidate, Doctor of Curriculum and Instruction Program, College of Education Sciences, Dhurakij Pundit University

* Email: wipa.tantun@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักสองประการ คือ พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์และทักษะการผลิตผลงานการเขียนสำหรับครูผู้สอนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ ประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น โดยศึกษาผลที่เกิดกับครูที่เข้ารับการอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมและผลที่เกิดกับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่ได้รับการสอนโดยครูที่เข้ารับการอบรม กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 30 คน โดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) และนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 90 คนโดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการตามระเบียบวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ผลการวิจัยพบว่า (1) ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรม โดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า หลักสูตรฝึกอบรมมีความเหมาะสมและสอดคล้องอยู่ในระดับมาก (2) ประสิทธิภาพของหลักสูตร มีดังนี้ ครูมีความรู้ ความเข้าใจและมีเจตคติในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์และทักษะการผลิตผลงานการเขียนหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 นักเรียนที่ได้รับการสอนจากครูที่ผ่านการฝึกอบรมมีผลสัมฤทธิ์ด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์และทักษะการผลิตผลงานการเขียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ครูมีความสามารถในการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์และทักษะการผลิตผลงานการเขียนในระดับมากทุกด้าน (3) ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมฯ อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ หลักสูตรฝึกอบรม การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ ทักษะการผลิตผลงาน

Abstract

The purpose of this research were to develop the training curriculum to enhance writing instruction ability in creative writing and writing producing skill for teachers of the Office of the Basic Education Commission and to evaluate its effectiveness based on its implementation to Grade four to six students by those teachers who were trained through the training curriculum. Thirty teachers derived by multistage random sampling and ninety students derived by stratified random sampling were the subjects in the experimental design. The results of the research were as follow: (1) The result of curriculum quality examination by experts revealed that the training curriculum was appropriate and congruent in its element at high level. (2) The training curriculum effectiveness on the teacher's in terms of understanding, attitude, and ability of teaching strategies has developed with statistically significance at .01 level, the experimental group of students has learning achievement higher at the .01 significance, and the teachers ability in design of teaching creative writing and writing producing skill at the highest level in every aspect. (3) The result of satisfaction evaluation on the training curriculum of teachers was at high level.

Keywords: Training Curriculum, Creative Writing Instruction, Productive Skills

บทนำ

การพัฒนาทักษะการเขียนสำหรับนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นสิ่งสำคัญและปรากฏในแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2552-2559 ที่กำหนดให้ผู้เรียนทุกระดับ และทุกประเภท การศึกษาต้องมีความรู้ ความสามารถมีสมรรถนะทั้งด้านการอ่าน และการเขียนสร้างสรรค์ รักการอ่าน มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553, น.24) การเขียนเป็นพฤติกรรมหนึ่งของ การสื่อสารที่ต้องการถ่ายทอดความรู้ ความรู้สึก ความคิดเห็นของตนไปสู่ผู้อื่น การเขียนเป็นหลักฐานที่คงทน ถาวรในการนำเสนอข้อมูลความรู้ ความคิดและประสบการณ์ของผู้ส่งสารสู่ผู้รับสาร ถ้าผู้ส่งสารบกพร่อง ด้านความรู้ความคิดในการเขียน การถ่ายทอดสื่อสารกับภพพร้อมด้วยคุณค่าไปด้วย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, น.2) ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาและการเป็นผู้ผลิตผลงานด้านการเขียน เป็นกระบวนการ ที่มีความเชื่อมโยงทางความคิดผ่านกระบวนการเขียน (Writing Process) และกระบวนการคิด สร้างสรรค์ (Creative Thinking) ครูควรสอนเพื่อให้นักเรียนทำสิ่งต่างๆด้วยวิธีใหม่และเกิดความคิดใหม่ (Sahlberg, 2012) ในการสอนคิดสร้างสรรค์ทางภาษามีหลักการสำคัญ 2 ประการ คือภาษาพูดและ ภาษาเขียนเป็นเครื่องมือสำคัญในการสื่อสารความคิดสร้างสรรค์ และโรงเรียนมีบทบาทในการสนับสนุน ความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษา เช่น กวีนิพนธ์ การเล่าเรื่อง เป็นต้น หัวใจสำคัญของกระบวนการคือ การกำหนดความคิดที่มีคุณค่าเพื่อการสื่อสาร ให้ระลึกอยู่เสมอว่าการเขียนและกิจกรรมทางภาษาจะคล้าย กับการระบปัญหาและประสบการณ์ในการแก้ปัญหาในสาขาวิชาอื่นๆด้วย (Starko, 2010, pp. 185-186)

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2557 ข, น.66-69) กล่าวว่า ครูภาษาไทยต้องมีบทบาทเชิงรุกในการพัฒนา คุณภาพผู้เรียน ที่ผ่านมาครูภาษาไทยมีบทบาท 4 ลักษณะ คือ 1) เชิงเทคนิค/อนุรักษ์ คือใช้ภาษาตามกรอบระเบียบมาตรฐาน 2) เชิงแนวคิด/อนุรักษ์ คือถ่ายทอดความคิดความเชื่อ ค่านิยม ประเพณี 3) เชิงเทคนิค/สร้างสรรค์ คือบทบาทเชิงสื่อสารเน้นการสื่อความคิดให้ผู้เรียนแสดงออก 4) เชิงแนวคิด/สร้างสรรค์ คือจัดการเรียนการสอนที่จะใช้ภาษาเป็นอุปกรณ์ให้เกิดแนวคิด ทักษะใหม่ๆ เพื่อสร้างสรรค์ และพัฒนาแนวคิดค่านิยมไปสู่สิ่งที่ดีกว่า บทบาทหลังนี้ครูภาษาไทยยังพัฒนาผู้เรียนไม่มากนัก

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีปัญหาครูเกษียณอายุราชการเป็น จำนวนมาก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอนภาษาไทย เมื่อมีการบรรจุครูใหม่ก็จะไม่มีวุฒิด้านการสอนภาษาไทย การอบรมพัฒนาครูใหม่จึงจัดหลักสูตรการฝึกอบรมเป็นเนื้อหากว้างๆเกี่ยวกับการสอนทั่วไปและระเบียบ วินัยของข้าราชการ ครูใหม่จึงไม่สามารถพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนให้มีความสามารถในการสื่อสารได้อย่าง สร้างสรรค์ทั้งด้านการอ่านและการเขียน ตามที่กระทรวงศึกษาธิการต้องการ การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์และทักษะการผลิตผลงานการเขียนสำหรับ ครูผู้สอนในระดับประถมศึกษา จึงมีความสำคัญยิ่งเพราะหากต้องการสร้างนักเรียนให้มีความสามารถ ในการเขียนเชิงสร้างสรรค์และทักษะการผลิตผลงานการเขียน ครูต้องมีความสามารถในการเขียนเชิง สร้างสรรค์และทักษะการผลิตผลงานการเขียนได้ก่อน เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีต่อนักเรียนในด้านวิธีคิด ไม่ใช่ เป็นแบบอย่างให้นักเรียนลอกแบบเฉพาะความรู้ของครู ที่สำคัญที่สุดคือครูจะต้องพัฒนาดตนเองให้เป็น คนที่มีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ส่งเสริมบรรยากาศในการเรียนการสอนอย่างสร้างสรรค์ มีการกระตุ้นแนวคิดแก่นักเรียนให้เกิดความคิดที่จะเขียนเชิงสร้างสรรค์และทักษะการผลิตผลงานการเขียน ในเชิงนวัตกรรมการเรียนการสอนได้อีกด้วย ครูจึงเป็นบุคคลสำคัญในกระบวนการปฏิรูปการศึกษา เป็นหน้าด่านและกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เพราะสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน ผลักดันให้ครูต้องมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนสูงขึ้น และต้องปรับเปลี่ยนระบบการเรียนการสอน แบบดั้งเดิมที่ครูเป็นผู้ถ่ายทอดวิชาสู่นักเรียนไปสู่รูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองที่นักเรียนสามารถแสวงหา สามารถสื่อสารได้อย่างสร้างสรรค์และผลิตผลงานได้ด้วยตนเอง

ผู้วิจัยในฐานะศึกษานิเทศก์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีหน้าที่ในการฝึกอบรมครู จากประสบการณ์ที่เป็นผู้ดำเนินการพัฒนาครู เห็นว่า การฝึกอบรมครูควร ดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ทั้งในรูปแบบของการฝึกอบรมเฉพาะด้าน การศึกษาด้วยตนเองเป็นรายบุคคล เป็นกลุ่มหรือเป็นเครือข่าย หลังการฝึกอบรมต้องมีการสนับสนุนให้เกิดการนิเทศร่วมพัฒนาในหลายวิธีการ

เช่น การจัดให้ครูที่มีประสบการณ์และครูใหม่แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ศีษานิเทศก์สร้างเครือข่ายพัฒนา โดยผู้มีความเชี่ยวชาญมาให้ความรู้แก่ครู การเสริมสร้างความสามารถในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการผลิตผลงานการเขียน สามารถจัดทำได้ในรูปแบบของโครงการหรือหลักสูตรโดยตรงใน ลักษณะการฝึกอบรม (Training) ซึ่งเป็นการสอนที่เน้นเฉพาะเรื่องที่ต้องการและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ในระยะเวลาหนึ่ง ขึ้นอยู่กับสาระ เวลาที่จำเป็น การฝึกอบรมจึงเป็นการสอนลักษณะหนึ่งที่สามารถใช้วิธี การสอน เทคนิคการสอนต่างๆเช่นเดียวกับรูปแบบการสอน (Instruction Model) การฝึกอบรมมักจัดขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้เรียนรู้ไปใช้ปฏิบัติงานทันที (ทีศนา แคมมณี, 2552, น.6) การพัฒนาความสามารถในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์และทักษะการผลิตผลงานการเขียน แก่ครูผู้สอน ภาษาไทยสามารถพัฒนาได้ด้วยหลักสูตรการฝึกอบรมที่มีกิจกรรมนำไปสู่การปฏิบัติที่แท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์และ ทักษะการผลิตผลงานการเขียน สำหรับครูผู้สอนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการสอน เขียนเชิงสร้างสรรค์และทักษะการผลิตผลงานการเขียน สำหรับครูผู้สอนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดย
 - 2.1 เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจและเจตคติต่อการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์และทักษะ การผลิตผลงานการเขียนของครู ก่อนและหลังการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรม
 - 2.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์และทักษะการผลิตผลงานการเขียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ก่อนและหลังได้รับการสอนโดยครูที่เข้ารับการฝึกอบรมตามหลักสูตร ฝึกอบรม
 - 2.3 ศึกษาความสามารถของครูในการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้และพฤติกรรม การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์และทักษะการผลิตผลงานการเขียน

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรมี 2 กลุ่ม ได้แก่
 - 1.1 ครูผู้สอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 250 คน
 - 1.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 10,555 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองใช้หลักสูตรการฝึกอบรม ประกอบด้วย
 - 2.1 ครูผู้สอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) จำนวน 30 คน
 - 2.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2559 ที่เรียนกับครูที่เข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 3 โรงเรียนๆ ละ 3 ห้อง รวมจำนวน 9 ห้องเรียนๆละ 10 คน โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดย คัดเลือกนักเรียนจากแต่ละห้องทั้ง 9 ห้องๆละ 10 คน จากนักเรียนที่มีผลการเรียนเก่ง จำนวน 3 คน ปานกลางจำนวน 4 คน และค่อนข้างอ่อนจำนวน 3 คน

ตัวแปรในการวิจัย ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัยนี้มี 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู ประกอบด้วย

1. ตัวแปรอิสระ คือ หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์และทักษะการผลิตผลงานการเขียน

2. ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์และทักษะการผลิตผลงานการเขียน ประกอบด้วย ความรู้ ความเข้าใจ และ เจตคติของครูที่เข้ารับการอบรม พฤติกรรมการสอน รวมทั้งผลการประเมินตนเองและประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์และทักษะการผลิตผลงานการเขียน

ส่วนที่ 2 สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน ประกอบด้วย

1. ตัวแปรอิสระ คือ การเรียนกับครูที่ผ่านการอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์และทักษะการผลิตผลงานการเขียน

2. ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในเรื่องการเขียนเชิงสร้างสรรค์และทักษะการผลิตผลงานการเขียน ซึ่งถือเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการประเมินประสิทธิผลการฝึกอบรมสำหรับครู

แนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1. หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการฝึกอบรม และการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรม

3. หลักการสอนเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ

4. แนวการจัดการเรียนการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์

ผู้วิจัยพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์และทักษะการผลิตผลงานการเขียนสำหรับครู ที่เน้นการพัฒนาผู้เข้ารับการอบรมให้เรียนรู้ทฤษฎีควบคู่กับการปฏิบัติจริง เน้นกระบวนการฝึกปฏิบัติ และการประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน จากแนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตรของ Taba, H. (1962) ที่กล่าวว่าควรมีองค์ประกอบ 7 ส่วน คือ 1) วิเคราะห์ความต้องการ 2) กำหนดจุดมุ่งหมาย 3) คัดเลือกเนื้อหาสาระ 4) การจัดรวบรวมเนื้อหาสาระ 5) การคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ 6) การจัดรวบรวมประสบการณ์เรียนรู้ 7) กำหนดวิธีวัดและประเมินผล และนำแนวการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมของ ชูชัย สมิทธิ (2544) มาพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเป็นการฝึกอบรมในงาน (On the Job Training) เป็นการฝึกการปฏิบัติงานจริง โดยมีผู้ชำนาญงานนั้นเป็นครูฝึก คอยดูแลการฝึกงานของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

ผู้วิจัยพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์และทักษะการผลิตผลงานการเขียนสำหรับครู จากแนวคิด ทฤษฎีและหลักการพื้นฐานเกี่ยวกับการเรียนการสอน ดังนี้ 1) การจัดการเรียนการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์จากนักการศึกษาไทยและต่างประเทศ ได้แก่ ประเทิน มหาจันทร์ (2519) บันลือ พฤษะวัน (2535) และ Smith, V.G (2013) 2) หลักการสอนเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ ของ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2556) เป็นแนวคิดในการจัดการการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์และทักษะการผลิตผลงานการเขียน และสังเคราะห์เป็นขั้นตอนในการจัดการเรียนการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์และทักษะการผลิตผลงานการเขียน 5 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นการเตรียมบริบทและการเรียนรู้ตามสถานการณ์ เป็นการเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญ โดยการวางแผนและระดมพลังความคิด (Planning and Brainstorming) เป็นการเตรียมก่อนเขียน (Prewriting)

2. ขั้นการตั้งเป้าหมายเพื่อเริ่มต้นสร้างสรรค์ผลงาน (Beginning Creating) เป็นการร่างการเขียน (Drafting)

3. ขั้นการทบทวนและปรับปรุงผลงานเขียน (Revising) เป็นการแลกเปลี่ยนการปรับปรุงผลงานเขียน

4. ขั้นการติดตามและประเมินผลงานเป็นการขัดเกลาความคิดและผลงานเขียน (Editing)
5. ขั้นการเผยแพร่ผลผลิต/ผลงานโดยการนำเสนอผลงานและประเมินผล (Publishing and Assessing)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษากรอบแนวคิดของหลักสูตรฝึกอบรม

เป็นการศึกษาและรวบรวมข้อมูลพื้นฐานเพื่อนำมาพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริง ในขั้นนี้ดำเนินการเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม การจัดการเรียนการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ และการผลิตผลงานการเขียน ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อวิเคราะห์โครงสร้างหลักสูตรการฝึกอบรม

ส่วนที่ 2 การสอบถามความต้องการพัฒนาครูผู้สอนด้านความสามารถในการจัดการเรียนการสอนเขียน โดยสร้างแบบสอบถามความต้องการในการพัฒนาครูกับผู้เชี่ยวชาญด้านการฝึกอบรมครู อาจารย์คณะครุศาสตร์ ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนภาษาไทย จำนวน 30 คน เพื่อนำมาวิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการรวมทั้งการจัดลำดับความต้องการด้านเนื้อหา แล้วนำมาสรุปข้อมูลที่จะนำไปพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมและเครื่องมืออื่น ๆ ในการวิจัย

เป็นการสร้างและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์และทักษะการผลิตผลงานการเขียนสำหรับครู ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการในขั้นตอนที่ 1 โดยกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรฝึกอบรมแล้วร่างหลักสูตรการฝึกอบรมให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย ซึ่งประกอบด้วย ระยะเวลา จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมฝึกอบรม สื่อ/ใบงาน/แบบฝึก และการวัดประเมินผลในแต่ละหน่วย แล้วนำร่างหลักสูตรฝึกอบรมดังกล่าวไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความถูกต้องเหมาะสม พร้อมปรับปรุงแก้ไขร่างหลักสูตรตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ได้หลักสูตรที่เหมาะสม โดยดำเนินการ เป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การสร้างโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรม โดยนำคุณสมบัติและคุณลักษณะครูที่มีความสามารถในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์และการสอนเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ ของไพฑูรย์ ลินลารัตน์ (2556) มาวิเคราะห์และคัดเลือกทักษะสำคัญนำมาใช้ในกระบวนการฝึกอบรม

ส่วนที่ 2 การประเมินโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมโดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมและปรับปรุงแก้ไขก่อนนำหลักสูตรฝึกอบรมไปทดลองใช้กับกลุ่มย่อย

ส่วนที่ 3 การพัฒนาเครื่องมือประกอบหลักสูตร ในส่วนนี้เป็นการสร้างเครื่องมือ 3 ประเภท เพื่อใช้ในงานวิจัยดังนี้

1. เครื่องมือในการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมครู ประกอบด้วย
 - 1.1 แบบวิเคราะห์เอกสาร
 - 1.2 แบบสอบถามเรื่องการศึกษาสภาพและความต้องการ ในการพัฒนาครู
 - 1.3 แบบประเมินคุณภาพของร่างหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์และทักษะการผลิตผลงานการเขียน
2. เครื่องมือในการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมครู มีดังนี้
 - 2.1 แผนการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์และทักษะการผลิตผลงานการเขียน
 - 2.2 แบบทดสอบท้ายหน่วยการฝึกอบรม (หน่วยที่ 1-7)

3. เครื่องมือในการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรมครู มีดังนี้

3.1 แบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจของครูเรื่อง การจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการผลิตผลงานการเขียน

3.2 แบบวัดเจตคติ ต่อการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์และทักษะการผลิตผลงานการเขียน เป็นแบบสอบถามถึงความรู้สึของผู้รับการฝึกอบรม

3.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์และทักษะการผลิตผลงานการเขียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

3.4 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรม เป็นแบบสอบถามเชิงประเมินที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมตอบเมื่อสิ้นสุดการฝึกอบรม

3.5 แบบประเมินตนเองของครูประเมิน 2 ลักษณะคือ ครูได้ปฏิบัติพฤติกรรมและครูปฏิบัติพฤติกรรมได้ผล

3.6 แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์และทักษะการผลิตผลงานการเขียน

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม

เป็นการนำหลักสูตรฝึกอบรมจากขั้นตอนที่ 2 ไปทดลองใช้ เป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 การทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็ก คือ ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนเอกชน ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 10 คน ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเหมือนการใช้หลักสูตรจริง โดยใช้เวลาการฝึกอบรม 5 วัน วันละ 6 ชั่วโมง รวม 30 ชั่วโมง เมื่อเสร็จสิ้นการอบรมแล้วผู้วิจัยดำเนินการประเมินความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ และประเมินความเหมาะสมของการใช้หลักสูตรฝึกอบรม ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ววิเคราะห์ข้อมูล นำผลมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของหลักสูตรให้สมบูรณ์

ส่วนที่ 2 การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมกับกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและทดสอบหลัง (One Group Pretest-Posttest Design) โดยใช้เวลาการฝึกอบรม 5 วัน วันละ 6 ชั่วโมง รวม 30 ชั่วโมง ตลอดจนสังเกตความสามารถในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์และการผลิตผลงานการเขียนของครู และการประเมินผลงานจากแบบฝึกหัดท้ายหน่วยการฝึกอบรม

ส่วนที่ 3 การติดตามผลการปฏิบัติการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์และทักษะการผลิตผลงานการเขียนของครูที่ผ่านการอบรมมาแล้ว เป็นเวลา 1 เดือน ผู้วิจัยติดตามผลการดำเนินงานของครู โดยการประเมินตนเองของครูในเรื่องพฤติกรรมสำคัญที่ครูได้ปฏิบัติและปฏิบัติได้ผล รวมทั้งผู้วิจัยนำแผนการจัดการเรียนรู้ของครูทั้ง 30 คน มาประเมินว่าส่งเสริมการเรียนการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์และการผลิตผลงานการเขียนอย่างไร นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนจำนวน 3 โรงเรียนๆ ละ 3 ห้อง รวมจำนวน 9 ห้องเรียนๆ ละ 10 คน รวมทั้งสิ้น 90 คน โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) พิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์และผลงานการเขียน ก่อนและหลังที่ได้เรียนกับครูที่ได้รับการฝึกอบรม

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินประสิทธิผลและปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม

เป็นการประเมินประสิทธิผลและปรับปรุงหลักสูตรการฝึกอบรม หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ รายงานผลการทดลอง และปรับปรุงหลักสูตรการฝึกอบรม เพื่อให้ได้หลักสูตรที่มีความสมบูรณ์พร้อมที่จะนำไปใช้ในโอกาสต่อไป

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์และทักษะการผลิตผลงานการเขียน สำหรับครูผู้สอนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านการสร้างหลักสูตรฝึกอบรม สามารถสังเคราะห์ หลักการกระบวนการจัดกิจกรรม การวัดและประเมินผล และหาประสิทธิภาพหลักสูตรการฝึกอบรม โดยมีองค์ประกอบดังนี้ 1) หลักการของหลักสูตรฝึกอบรม 2) เป้าหมายของหลักสูตร 3) จุดมุ่งหมายของหลักสูตรฝึกอบรม 4) เนื้อหาสาระ 5) โครงสร้างของหลักสูตรฝึกอบรม 6) กระบวนการจัดกิจกรรม 7) การวัดและประเมินผล มีระยะเวลาในการฝึกอบรมจำนวน 30 ชั่วโมง เนื้อหาสาระในหลักสูตรฝึกอบรมมี 7 หน่วยการเรียนรู้ ดังนี้ หน่วยที่ 1 ทฤษฎีการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์และทักษะการผลิตผลงาน เวลา 3 ชั่วโมง หน่วยที่ 2 รูปแบบการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เวลา 4 ชั่วโมง หน่วยที่ 3 รูปแบบการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะการผลิตผลงาน เวลา 3 ชั่วโมง หน่วยที่ 4 เทคนิคการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ เวลา 10 ชั่วโมง หน่วยที่ 5 เทคนิคการสอนเพื่อผลิตผลงานการเขียน เวลา 4 ชั่วโมง หน่วยที่ 6 การประเมินผลงานการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เวลา 3 ชั่วโมง หน่วยที่ 7 การประเมินทักษะการผลิตผลงาน เวลา 3 ชั่วโมง

2. ผลประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์และทักษะการผลิตผลงานการเขียน สำหรับครูผู้สอนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.1 ผลที่เกิดกับครูที่เข้ารับการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมฯ พบว่าครูมีความรู้ความเข้าใจและเจตคติ และความพึงพอใจ สูงกว่าก่อนฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ความเข้าใจและเจตคติต่อการจัดการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์และ ทักษะการผลิตผลงานการเขียน ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมฯ ก่อนและหลังการฝึกอบรม (n = 30)

ผลที่เกิดขึ้นกับครู	การทดลอง	$\bar{X}$	SD	df	t	p-value
ความรู้ความเข้าใจ	หลังการฝึกอบรม	30.03	3.65	29	56.79	**0.000
	ก่อนการฝึกอบรม	14.47	3.27			
เจตคติฯ	หลังการฝึกอบรม	3.65	0.32	29	12.04	**0.000
	ก่อนการฝึกอบรม	2.74	0.27			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 ผลการสอบถามความคิดเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรมต่อหลักสูตรการฝึกอบรมเมื่อสิ้นสุดการฝึกอบรม พบว่า ภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$) ดังนี้ ด้านปัจจัยนำเข้าภาพรวมมีความคิดเห็นในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.57-4.67 คือ หลักสูตรมีจุดมุ่งหมายชัดเจน เนื้อหาสาระเหมาะสมกับผู้เข้ารับการอบรม การจัดเรียงเนื้อหาเหมาะสม สื่อ/เอกสารประกอบการฝึกอบรมมีความเหมาะสม และการเตรียมความพร้อมในการฝึกอบรมให้แก่ผู้อบรม ด้านกระบวนการภาพรวมมีความคิดเห็นในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.57- 4.60 คือ มีการวางแผนฝึกอบรมอย่างเป็นขั้นตอน การดำเนินการฝึกอบรมเหมาะสมกับผู้เข้ารับการอบรม การฝึกปฏิบัติที่ช่วยให้เข้าใจหลักการและวิธีการได้ดีและเกิดทักษะที่พึงประสงค์ และด้านผลผลิตภาพรวมมีความคิดเห็นในระดับมาก

โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.57-4.63 คือ ความรู้ความเข้าใจในหน่วยที่ 2 4 และ 7 และความสามารถในการประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน

2.3 ครูเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนและสามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์และทักษะการเขียน ดังนี้

2.3.1 ครูผู้เข้ารับการฝึกอบรมประเมินพฤติกรรมสำคัญของการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์และทักษะการผลิตผลงานการเขียนของตนเองหลังการฝึกอบรม 2 ส่วนคือ ปฏิบัติได้มากเพียงใด และปฏิบัติได้ดีเพียงใด มีผลดังนี้

พฤติกรรมสำคัญของการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์และทักษะการผลิตผลงานการเขียนที่ปฏิบัติได้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$) ได้แก่ 1) ฝึกให้นักเรียนมีโครงสร้างความคิดโดยใช้แผนภาพช่วยในการฝึกเพื่อส่งเสริมสร้างการเขียน 2) สร้างแรงจูงใจในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนโดยการจัดบรรยากาศที่ให้อิสระให้กำลังใจและการชมเชย 3) ส่งเสริมให้นักเรียนแสดงออกด้วยการพูดการเขียนอย่างสร้างสรรค์ 4) อธิบายและฝึกนักเรียนฝึกกระบวนการเขียนเชิงสร้างสรรค์และการผลิตผลงานเขียน 5) กระตุ้นให้นักเรียนปรับปรุงผลงานการเขียนให้ดีกว่าเดิม 6) ฝึกให้นักเรียนตั้งคำถามถามตัวเองขณะดำเนินการตามกระบวนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ 7) ใช้ระบบกลุ่มก่อให้เกิดความร่วมมือกันในการคิด การเขียน การวิเคราะห์งานเขียน การปรับปรุงและการนำเสนอความคิดในที่ต่างๆ และ 8) ฝึกให้นักเรียนเขียนเชิงสร้างสรรค์และผลิตผลงานเขียนทั้งรายกลุ่มและรายบุคคล

พฤติกรรมสำคัญที่ปฏิบัติได้ผลดี โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$) ทุกรายการ

2.3.2 ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์และทักษะการผลิตผลงานการเขียน พบว่า ครูที่เข้ารับการฝึกอบรมจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ได้ชัดเจนในระดับมากที่สุด ดังนี้ 1) ล้อมีปริมาณและความเหมาะสม 2) เนื้อหาตรงตามสาระการเขียน มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์และมีการจัดลำดับเนื้อหาที่เหมาะสมกับระดับชั้น 4) องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ชั้น วัน/เดือน/ปี เวลา ชื่อกิจกรรม 5) ระบุความรู้ เจตคติและทักษะที่ต้องการให้เกิดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์และทักษะการผลิตผลงานการเขียนเหมาะสมกับระดับชั้น ภาพรวมมีผลเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.58 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.63

2.4 ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนที่สอนโดยครูที่เข้ารับการฝึกอบรมตามหลักสูตรฯ จากการประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์และทักษะการผลิตผลงานการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 3 โรงเรียนๆละ 3 ห้อง รวม 9 ห้องๆเรียนละ 10 คน ขึ้นละ 30 คน รวมทั้งสิ้น 90 คน โดยการทดสอบก่อนและหลังการสอนและเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ผลหลังการฝึกอบรมสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนที่ครูจะเข้าฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลคะแนนด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการผลิตผลงานการเขียนของนักเรียน ก่อนและหลัง การฝึกอบรมของครูที่เข้ารับการฝึกอบรม

ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน	การทดลอง	$\bar{X}$	SD	df	t	p-value
ประถมศึกษาปีที่ 4	หลังการฝึกอบรม ก่อนการฝึกอบรม	25.57 15.50	2.69 3.32	29	21.32	** .000
ประถมศึกษาปีที่ 5	หลังการฝึกอบรม ก่อนการฝึกอบรม	29.30 18.57	2.49 3.79	29	23.87	** .000
ประถมศึกษาปีที่ 6	หลังการฝึกอบรม ก่อนการฝึกอบรม	28.17 17.63	2.35 2.60	29	35.29	** .000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การอภิปรายผล

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการผลิตผลงานการเขียน สำหรับครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีประเด็นที่น่าสนใจอภิปราย ดังนี้

1. หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการผลิตผลงานการเขียน สำหรับครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วยให้ครูและนักเรียนประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนและผลิตผลงานการเขียนเป็นอย่างดีเห็นได้จากการประเมินตนเองของครูและการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ของครู พบว่า ครูนำรูปแบบและเทคนิคการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์และทักษะการผลิตผลงานการเขียน ได้แก่ การเตรียมการวางแผน การเขียนตามบริบทตามสภาพจริง การระดมความคิดโดยตั้งเป้าหมายสร้างสรรค์ผลงานเขียน การสร้างผลงานและการปรับปรุงผลงาน และการนำเสนอผลงานและการประเมินผลงาน ซึ่งสอดคล้องกับรูปแบบการสอนเชิงสร้างสรรค์และการคิดผลิตภาพ ของ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2554, น. 67-68) ที่เสนอว่ารูปแบบการเรียนการสอนอย่างมีความหมายภายใต้การฝึกฝนปฏิบัติ การเรียนรู้แบบนำตนเอง และแบบร่วมแรงร่วมพลัง เป็นการเรียนรู้ที่จะนำไปสู่การพัฒนาคุณลักษณะด้านพลังสร้างสรรค์สังคม วิธีการจัดกิจกรรมของครูผู้รับการฝึกอบรมไปปรับใช้ในห้องเรียน และยังสอดคล้องกับแนวการสอนแบบไม่สอน ของไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2559) ที่กล่าวว่า ในศตวรรษที่ 21 ครูต้องเตรียมผู้เรียนให้มีทักษะสำคัญ โดยกระบวนการเรียนรู้หรือกระบวนการสอนโดยไม่สอน (Teach by Not Teach) แนวการสอนนี้ประกอบ 1) ให้ผู้เรียนสร้างผลงานเอง 2) ทำผลงานนั้นมาให้เป็นชิ้น 3) พังคำวิจารณ์จากเพื่อนและครู 4) ปรับ แก้ไข ทำความเข้าใจและทำผลงานใหม่ 5) นำผลงานที่แก้ไขแล้วหรือเป็นผลงานรอบที่ 2 มาเขียนใหม่อีก 6) ปรับ แก้ไขผลงานหลายครั้งจนได้งานดี เป็นที่พอใจ การจัดการเรียนการสอนของครูทั้ง 30 คน ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Tayler, C.W (1989) ที่กล่าวว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่จัดลำดับการเรียนรู้ ให้เกิดความเข้าใจแก่ผู้เรียนโดยการเรียงลำดับประสบการณ์ที่ง่ายไปหายาก

2. การที่ครูมีความรู้ ความเข้าใจและเจตคติ หลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม เป็นเครื่องชี้ว่าหลักสูตรฝึกอบรมนี้มีประสิทธิผลสูงในด้านการสร้างความคิดรวบยอด และสร้างความรู้สึที่ดีแก่ครูต่อการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์และทักษะการผลิตผลงานการเขียนในระดับที่น่าพอใจ ผู้วิจัยจัดให้ครูผู้รับการฝึกอบรมได้ฝึกปฏิบัติตามขั้นตอนตั้งแต่การกำหนดวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม เนื้อหาในการฝึกอบรมถึงความรู้ ความเข้าใจและการนำไปใช้ในการปฏิบัติ การสอน มีการจัดลำดับเนื้อหาตามหลักการทฤษฎีและหลักการสอน รวมทั้งกำหนดบทบาทผู้เข้าฝึกอบรมในการปฏิบัติเป็นกลุ่มและรายบุคคลผ่านกิจกรรมหลากหลาย ช่วยให้ครูผู้รับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจอย่างชัดเจน ครูสามารถนำแนวคิดของรูปแบบการสอน ไปออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเขียนเชิงสร้างสรรค์และทักษะการผลิตผลงานการเขียน สอดคล้องกับ ชูชัย สมितिโกร (2554) ที่กล่าวถึงหลักการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนและปรับปรุงให้บุคลากรมีความรู้ ทักษะ และความสามารถในการทำงานที่เหมาะสม และส่งผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ รวมทั้งคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นด้วย

3. ผลการพัฒนาครูโดยหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์และทักษะการผลิตผลงานการเขียน ประสิทธิภาพดี ข้อมูลยืนยันจากการประเมินตนเองของครูในพฤติกรรมสำคัญ การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์และทักษะการผลิตผลงานการเขียนที่ครูปฏิบัติได้มากที่สุดถึง 7 รายการ และปฏิบัติได้ผลดีมากที่สุดทุกรายการ แสดงว่า การฝึกอบรมตามหลักสูตรนี้เป็นปัจจัยช่วยให้ครูมีความมั่นใจต่อการปฏิบัติการสอนได้สอดคล้องกับหลักการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์และทักษะการผลิตผลงานการเขียน การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนนี้แสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนของเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงด้านการจัดการเรียนรู้ เป็นคุณลักษณะเฉพาะของครูในเมืองหลวงที่มีการเปลี่ยนแปลงตนเองอยู่เสมอ เนื่องจากใกล้ชิดแหล่งวิทยากรและมีความคาดหวังสูงจากผู้ปกครองด้าน

การเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการ ประกอบกับการติดตามการสอนหลังการฝึกอบรมเป็นเวลา 1 เดือนของผู้วิจัย ทำให้ครูผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้ง 30 คน มีการปรับเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน ซึ่งสอดคล้องกับ ไพฑูรย์ ลินลาวัฒน์ (2557) ที่กล่าวว่า ครูภาษาไทยต้องเป็นผู้นำในเชิงสร้างสรรค์ แนวคิด และทักษะที่เป็นตัวของตัวเอง เพื่อพัฒนาตนเองให้มีแนวคิดที่สร้างความเชื่อมั่นศรัทธาในตนเอง และแนวคิดทักษะที่จะนำตัวเองและสังคมไปสู่สิ่งที่ดีกว่า และสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาครูของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2553, น.44-54) ที่กล่าวว่า ครูต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนให้เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในด้านการสอนเชิงสร้างสรรค์ ชี้แนะ ผักผ่อนและมีเทคนิคการสอนที่กระตุ้นเร้าความสนใจแก่ผู้เรียน มีการมอบหมายงานเพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างผลงานหรือผลิตผลงานได้ด้วยตนเอง

4. ผู้วิจัยติดตามผลสัมฤทธิ์ด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์และทักษะการผลิตผลงานการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่ได้รับการสอนจากครูผู้เข้ารับการฝึกอบรม รวมทั้งสิ้น 90 คน ซึ่งเป็นผลจากการจัดการเรียนการสอนของครูเป็นเวลา 1 เดือน พบว่า มีผลสัมฤทธิ์ด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์และทักษะการผลิตผลงานการเขียนหลังเรียนกับครูที่ผ่านการฝึกอบรมสูงกว่าการเรียนกับครูก่อนการฝึกอบรม สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า การฝึกอบรมตามหลักสูตรนี้ทำให้ครูมีความสามารถในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการผลิตผลงานการเขียนได้ดีขึ้น จึงส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน จากบันทึกท้ายแบบประเมินตนเอง ครูได้บันทึกพฤติกรรมกรเรียนของนักเรียนว่า กลุ่มนักเรียนที่ไม่ชอบเขียนและไม่ชอบส่งผลงานเขียนหลังเรียนได้ระยะหนึ่งนักเรียนกลุ่มนี้มีความพึงพอใจอยากเขียนมีความพยายามเสนอผลงานการเขียนมากขึ้น และแสดงความต้องการขอรับข้อเสนอแนะในการปรับปรุงข้อเขียนของตนเองกับกลุ่มเพื่อนหรือจากครูมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อาจิสยา หลิมกุล (2557) และ Barrett, S.J. (2013) ที่กล่าวถึงผลของการส่งเสริมการเรียนการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์แก่นักเรียนโดยการเรียนรู้แบบคู่ทีม คะแนนผลการเขียนของนักเรียนจะสูงขึ้น 40 % และนักเรียนที่ได้รับการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์และฝึกฝนตามวิธีการจะเสนอผลงานเขียนที่มีแนวคิดแปลกใหม่ มีความอิสระในความคิด นักเรียนชอบเขียนมากขึ้น อยากเขียนและอยากผลิตผลงานการเขียนมากขึ้น โดยไม่คำนึงถึงคะแนน แต่ต้องการสร้างผลงานของกลุ่มและของตนเอง นักเรียนมีความมั่นใจที่จะสร้างผลงานการเขียนในครั้งต่อไปมากขึ้น

5. การกำหนดระยะเวลาให้ครูผู้รับการฝึกอบรมนำความรู้ความเข้าใจไปปฏิบัติการสอนเป็นเวลา 1 เดือน เกิดผลที่น่าพอใจ ถ้าให้เวลาการสอนมากขึ้นเพื่อให้ครูมีความชำนาญ และมีการนิเทศติดตามการเรียนการสอนต่อเนื่องจะเสริมให้การจัดการเรียนการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์และทักษะการผลิตผลงานการเขียนมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ในอนาคต การบริหารจัดการแบบมุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงของครู และผลการสอนของครูเป็นแรงจูงใจให้ครูพัฒนาตนเองในด้านการจัด การเรียนการสอนได้มาก และรวดเร็วยิ่งขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Kirkpatrick, D.L. (2009) ที่กล่าวถึง การประเมินพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงหลังการฝึกอบรม โดยการเว้นระยะระหว่างการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรมให้มีระยะห่างเพื่อให้แน่ใจว่าการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนั้นเกิดขึ้นจริง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรวิจัยหลักสูตรเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการเขียน และทักษะการผลิตผลงานการเขียน ที่มีความเหมาะสมกับครูและผู้เรียนในระดับชั้นอื่นๆ

1.2 ปัจจัยของความสำเร็จ คือ การปรับเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู และผลสัมฤทธิ์ด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์และทักษะการผลิตผลงานการเขียนของนักเรียน ควรสังเคราะห์หาแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพในด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์และทักษะการผลิตผลงานการเขียนในระดับชั้นอื่นๆ เพิ่มขึ้น

1.3 การปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมควรดำเนินการ 3 ลักษณะ คือ 1) การเพิ่มเทคนิคการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์และทักษะการผลิตผลงานการเขียนที่ทันสมัย และนำไปสู่การสอนบูรณาการและการประเมินผลได้มากยิ่งขึ้น 2) การพัฒนาครูควรเพิ่มเรื่องการใช้ความคิดสร้างสรรค์และทักษะการผลิตผลงานการเขียนรูปแบบแปลกใหม่ 3) การฝึกอบรมครูตามแนวการปฏิบัติการเขียนของนักเขียนมืออาชีพ

1.4 การนำหลักสูตรการฝึกอบรมไปใช้ในการอบรมจริง วิทยากรควรศึกษาในเรื่องการสร้างความสัมพันธ์และสร้างศรัทธาแก่ผู้บริหารโรงเรียนและคณะครู เพื่อให้เกิดความยอมรับที่จะปรับเปลี่ยนวิธีการสอนและการนำไปใช้จริงในห้องเรียน และการเป็นแบบอย่างในการเขียนแก่ครู ให้มีความเชื่อมั่นในวิธีการ และเป็นผู้เชี่ยวชาญที่สามารถชี้แนะในระหว่างการฝึกอบรมได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูให้ครอบคลุมทุกระดับชั้น

2.2 ควรวิจัยเรื่องความคิดสร้างสรรค์และทักษะผลผลิตที่บูรณาการสอนในสาระการเรียนรู้อื่นๆ โดยเฉพาะในวิชาภาษาไทยกับศิลปศึกษา และการออกแบบโดยใช้เครื่องมือเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อนำไปสู่การผลิตชิ้นงานเป็นนักคิดและผู้นำในการผลิต โดยเฉพาะการสร้างรูปแบบการสอนที่เพิ่มทักษะการผลิตผลงานที่ยั่งยืน

2.3 ควรมีการวิจัยและพัฒนาวิธีการประเมินผลผลิต/ผลงานการเขียนในรูปแบบที่หลากหลายเพื่อสร้างสรรค์ให้เกิดผลงานที่แปลกใหม่

2.4 ควรมีการวิจัยเชิงบริหารงานวิชาการ โดยผู้บริหารหรือฝ่ายวิชาการของสถานศึกษา ให้มีแนวทางในการติดตามผลการนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติการสอน โดยเฉพาะกรณีเทศ กำกับติดตามการจัดการเรียนรู้ การเสริมแรงแก่ครูผู้สอนทั้งในด้านการชมเชยผลงานที่ครูก้าวหน้ากว่าเดิม และการให้รางวัลในลักษณะอื่นๆ ด้วย

บรรณานุกรม

- ชูชัย สมิติไกร. (2554). การฝึกอบรมบุคคลากรในองค์กร (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทีศนา แคมมณี. (2552). *การประเมินหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บันลือ พฤษะวัน. (2535). *พัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- ประเทิน มหาชนธ์. (2519). *หลักการสอนภาษาไทยในชั้นประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: ครูสภา.
- ไพฑูรย์ ลินลารัตน์. (2556). *การศึกษาไทย 4.0: การศึกษาเชิงสร้างสรรค์และผลผลิตภาพ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2557ก). *ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ต้องก้าวให้พ้นกับดักของตะวันตก*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- (2557ข). *เพื่อความเป็นผู้นำของการครุศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ล้วน สายยศ. (2545). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ศิษยาธิการ, กระทรวง. (2552). *คู่มือการเรียนการสอนภาษาไทยคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ เรียงความย่อความ และสรุปความ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การค้ำของสำนักงานคณะกรรมการ สกสค.
- (2553). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). *รายงานการวิจัยเรื่อง การวิจัยและพัฒนานโยบายการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- อาจิยา หลิมกุล. (2557). *การศึกษาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่จัดการเรียนการสอนตามรูปแบบชินเนคติกส์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาภาษาไทย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Barrett, A. J. (2013). *Supporting student growth in syntactical fluency as writers: A paired learning approach*. New Zealand: The University of Waikato.
- Gay, L. R., Mills, G.E., & Airasian, P.W. (2011). *Educational Research: Competencies for Analysis and Applications*. (10 th Edition). New Jersey: Prentice Hall.
- Kirkpatrick, D. L. (2009). *Implementing the Four Levels: A Practical Guide for Effective Evaluation of Training Programs*. San Francisco: Berrett- Koehler Publishers.
- Sahlberg, P. (2012). *What Can the World Learn from Educational Change in Finland*. New York: Teachers College Press.
- Smith, V. G. & Szymanski, A. (2013). *Critical Thinking : More than test scores. International Journal of Educational Leadership Preparation*, 8(2), 15-24.
- Starko, A. J. (2010). *Crativity in the Classroom School of Curious Delight*. New Jersey: Lawrence Erlbaum.
- Taba. H. (1962) *Curriculum development:: Theory and practice*. New York, NY: Harcourt, Brace & World.
- Taylor, C. W. (1989). *The nature of the creative process*. NY: Hasting House